

**Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor
Partes Distributæ Pars ...**

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. I. De Tentatione Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

rus, modo tamen possit non pejerare: idē- que Casro Palao punct. 12. n. 4. probabilius censet etiā in hoc casu licitē à malefico peti dissolutionem maleficii. Hoc saltem constat

maleficiū ex lege charitatis debere ab inducente excitari, ut maleficum modo licito dissolvat: nam quilibet tenetur, ubi commo- dē potest, proximi peccatum impedire.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Irreligiositate.

1. Irreligiositas Religioni opponitur per defectum. Ejus species.

IRRELIGIOSITAS Religioni per defectum opposita, ut ante diximus, est defectus cultus Deo debiti. Cōprehenditque sub se tentationem Dei, sacrilegium, blasphemiam, simoniam, perjurium & voti violationem: sed de his duobus postremis vitiis in præcedentibus actū est, & de Simonia disp. seq. agendus, de reliquis nunc acturi.

QUESTIO I.

De Tentatione Dei.

2. Tentatio dupliciter dicitur.

TENTATIO sumitur dupliciter. Primò ut idem sit, quod ad malum incitare, quo modo diabolus hominē tentat. Secundò significat dictum vel factum, quod adhibetur ad capiendum experimentum de aliquo qualitatibus, ut de potentia, scientia, justitia &c. juxta hanc significationem sumitur tentatio hoc loco.

3. Quid Tentatio Dei.

Vnde malum.

Est igitur tentatio Dei actus Religioni oppositus, quo quis absque justa causa dicit aut facit aliquid ad capiendum experimentum de divina aliqua perfectione, ut de potentia, sapientia, justitia, misericordia aliisve Dei attributis. Dicitur esse actus Religioni oppositus: quia est quædam in Deum irreverentia velle de ipsius perfectione experimentum sumere absque justa causa, relicta mediis à Deo institutis: sicut etiam in humanis contra observantiam suo Superiori debitam subditus delinquit, qui absque justa causa de virtutibus ejus experimentum capere præsumit.

Et in quo ejus malitia sita.

Unde malitia hujus vitii consistit in irreverentia erga Deum, ex indebita extraordinarij auxilij divini postulatione desumpta: quemadmodum enim reverentia Deo debita in eo sita est, quod consideratā illius majestatem & nostrā vilitatem intra limites ab ipso nobis præfixos nos contineamus, ne videlicet audacius, quam ipse concesserit, ad eum accedamus, ita irreverentia nascitur ex illius defectu.

4. Quidam non opponunt Dei.

Aliqui tamen Doctores sicut quos Sanchez l. 2. Moral. c. 34. n. 4. Reginaldus l. 17. n. 27. docent tentationem Dei etiam opponi virtuti spei, quatenus tentans Deum aliquid ab eo obtinere sperat modo indebito.

Dicitur est, absque justa causa: quia si illa adsit, non erit tentatio, ut si fiat ex divina Herimex Sum. Theol. Pars III.

no instinctu, v. g. si quis habeat donum miraculorum, gratiam sanitatum, vel si honor Dei & Ecclesiæ id exigat. Hinc juxta Aquinum 1. p. l. 9. c. 2. punct. 7. & alios excusatur, qui à Deo petit divinæ suæ voluntatis manifestationem, ut eidem per omnia conformet suam.

Tentatio Dei alia est expressa, alia interpretativa. Expressa tunc contingit, quando aliquid fit expressè ea intentione, ut experimentum capiatur de aliqua Dei perfectione, ut si quis se in puteum conjiciat, ut experiatur, an Deus eum lædi permittet. Hanc tentationis speciem ex vi sui objecti præcisè, omni aliâ malitiâ seclusâ, docet Suarez de Irrelig. c. 2. nu. 16. Contra aliquos, quos tacito nomine refert num. 15. & post eum Sylvius q. 97. art. 4. esse peccatum mortale: eò quòd extraordinarium Dei auxilium postulare, sine justa causa, videatur notabilem contra Deum irreverentiam continere.

Tentatio Dei alia est expressa.

Enim ex se mortali.

Interpretativa contingit, quando aliquid fit absque explicita quidem intentione sumendi experimentum de divina aliqua perfectione, requirit tamen extraordinarium Dei auxilium, illudque à Deo temerè expectatur: ut si quis exemplo Christi velit jejuna- re quadraginta diebus, expectas se à Deo sine cibo confortandum: secus si tam diu velit jejuna- re, ut sese occidat, tunc enim peccatum illud non habebit rationem tentationis Dei, quæ non potest fieri sine respectu ad Deum, ut post Lessium, Suarez & alios observat Bonacina Tom. 2. disp. 3. q. 9. n. 3.

6. Alia interpretativa.

Tentatio interpretativa Dei est peccatum mortale, quando provenit ex crassa ignorantia, vel dubitatione alicujus attributi divini, vel articuli fidei, quem homo scire tenetur. Secundò quando conjuncta est magno periculo vitæ, aut gravis læsionis, ut si quis, relicta schalâ, sese præcipitem daret ex turri. Tertio ratione scandali: concurruntque in his casibus duplex malitia, una tentationis Dei, quæ desumitur præcisè ex irreverentia Deo per tentationem illata; altera ex transgressione alterius virtutis v. g. fidelitatis, charitatis &c. Quarto denique in mortalem degenerat tentatio, quando procedit ex curiositate: eò quòd tentans actu suo tunc profiteatur Deum esse factorem curiosorum, non sine magna in Deum irreverentia, nisi ex levitate materiae (prout hanc tentationis speciem à mortali posse excusari censent

7. Quæ quando sit peccatum mortale.

Et an excusetur ex levitate materiae.

consent Doctores communis Contra Castro Palao *Disp. 2. de Vitiis Relig. oppos. punct. 2. n. 9.* vel inconsideratione exculetur.

QUÆSTIO II.

De Sacrilegio.

SACRILEGIUM, si nominis etymologiam spectemus, idem est, quod rei sacræ legum seu furtum. Solet tamen modò latius sumi, & quidem aliquando pro quavis irreverentia Deo facta: quo sensu etiam comprehendit impios cultus. Propriè autem, ut ad hunc locum spectat, sumitur pro violatione rei sacræ, seu irreverentia, quæ Deo inferitur per indignam tractationem rei sacræ. Cùm autem tria sint genera rerum sacrarum, videlicet personæ, loca & aliæ res ad divinum cultum ordinatæ, hinc etiam tres exurgunt species sacrilegii, una ratione personæ, altera ratione loci & tertia ratione alicujus alterius rei ad divinum cultum ordinatæ, quæ solet simpliciter dici sacrilegium ratione rei sacræ.

Sacrilegium ratione personæ committitur, quando in Sacerdotem, aut Clericum, vel Religiosum manus violentia injicitur, sive id fiat percussione, occisione, mutilatione, sive alia gravi injuria. Deinde quando exercetur actus contra castitatem à persona, vel circa personam, Deo per votum castitatis consecratam, Denique quando Clericus indebitè trahitur ad tribunal sæculare.

Sacrilegium ratione loci committitur, quando Ecclesia, altare &c. violatur & profanatur, effringitur, spoliatur &c. de quibus supra egimus, agendo de reverentia debita locis sacris.

Ad sacrilegium ratione rei sacræ multa spectat, cum res sacræ hic sit multiplex: aliæ enim sanctitatem efficiunt, ut sunt Sacramenta, vel sunt instrumenta in rebus sacris administrandis, ut vasa sacra, ornamenta &c. vel significat res sacras, ut verba sacra. Unde uti verbis sacræ Scripturæ ad superstitiones, immo ad facetias, est sacrilegium. Vel sacra repræsentat, ut imagines Christi & Sanctorum: vel sunt particule, sicut res factorum, ut sunt Reliquiæ: vel sunt mensura actionum sacrarum, ut dies dominici & festivi: vel ad sustentationem factorum sunt dicata, ut bona Ecclesiarum. Harum rerum indignæ tractationes sunt sacrilegia, diversæ tamen speciei, ratione diversæ sanctitatis rerum.

Sacrilegium, ceteris paribus, eò est gravius, quò major in sanctitatem obtinet res, quæ violatur, v.g. majus est peccatù violare sacramentum, quàm locum sacrum. Dixi, ceteris paribus, quia in hoc etiam est consideranda conditio operis, quo violatur: an nimirum multùm repugnet sanctitati, ut majus est confringere imagines, quàm sine devotione commutare.

Sacrilegium est mortale, primò quando

aliquid fit in contemptum rei sacræ. Secundò quando notabiliter contravenitur sanctitati rei sacræ, & gratiis irreverentia ei irrogatur, ut si quis obstrictus voto castitatis committat actum carnis in suo genere mortalem.

Petres: An contravenire voto sit sacrilegium? Resp. I. contravenire voto castitatis est sacrilegium: quia vovens castitatè corpus suum Deo consecrat, ut immune maneat ab omni contaminatione libidinis, ex qua consecratione peculiarem cõtrahit sanctitatem, cujus violatio est sacrilegia. Resp. II. cùm in aliis votis aliarum virtutum non ita quis consecratur Deo, sed tantum ad exhibendum opus Deo promissum, hinc non tam propriè est sacrilegium, sed magis perfidia contra fidelitatem.

Pro fine notandum est cum Sylvio 9. 99. art. 3. non omne peccatum à persona sacræ, vel in personam sacræ commissum, esse sacrilegium propriè & formalitèr, sed illud tantum, quod directè committitur contra sanctitatem personæ. Hinc inebriatio, superbia, mendacium &c. à persona sacræ commissum non sunt sacrilegia, prout nec est ira in talem personam exercita citra injuriæ illationem.

Ad dignoscendum itaque generalitèr sacrilegii malitiam, attendendum est, ad quid persona, locus vel res sit sanctificata, & videndum, an actus contra illud, ad quod sanctificata dicitur, committatur: si ita sit, sacrilegii ratione habet; aliàs non. Et sic, quia Ecclésiæ sanctificatus est quoad exemptionem ab oneribus & jurisdictionibus sæcularibus, non autem ad puritatem à libidine, hinc sacrilegium perpetratur, qui illam exemptionem violat; secus si in eo fornicetur.

QUÆSTIO III.

De Blasphemia.

BLASPHEMIA generalitèr idem est, quòd convitium vel maledictum in aliquem, præsertim alicujus excellentiæ & dignitatis, juxta illud Apostoli Corinth. 1. c. 4. Blasphemamur, & obsecramus. Propriè autè sumpta blasphemia, est injuriola in Deum locutio, seu est contumelia in Deum verbo irrogata. Contumelia opponitur honori, & generatim idem est, quòd omne signum vel factum, quò honori alterius derogatur. Hinc alia est contumelia factorum, ut si quis alteri in faciem spuatur; alia verborum, & hæc est blasphemia: sicut enim non omnis honoratio Dei est laus, sed tantum ea, quæ verbis fit, ita non omnis inhonoratio est blasphemia: quia hæc adversatur laudi divinæ. Unde blasphemia opponitur Religioni, ut pote quæ laudi & honori Dei, quæ Religio tuetur, directè adversatur.

Blasphemia primò dividitur in enuntiativam, imprecativam & dehonestativam. Enuntiativa est, quando tribuitur aliquid Deo ejus excellentiæ derogans, ut si dicatur

Quid sacrilegium.

Est triplex.

9. Aliud ratione personæ.

Aliud ratione loci.

Et alia ratione rei sacræ, quòd triplex.

10. Majus per se est sacrilegium quò major violatur sanctitas.

Est mortale: quando.

11. Quando violatio rei sit sacrilegium.

12. Non omne peccatum à persona sacræ vel in eam commissum est sacrilegium.

Regula generalis.

An doctus, hoc ph

13. Quid blasphemia.

14. Dividitur in enuntiativam.